

Anbefalingsnotat fra ekspertgruppen for trivselsmålingen på de gymnasiale uddannelser

Baggrund

Øget elevtrivsel er et af de retningsgivende mål i 'Aftale mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om styrkede gymnasiale uddannelser' fra den 3. juni 2016. Det fremgår af aftalen, at mål vedrørende elevernes trivsel indebærer indførelse af årlige trivselsmålinger, samt at målene i naturlig forlængelse af de nuværende trivselsmålinger, der gennemføres i henhold til undervisningsmiljøloven, skal sætte retning for øget indsats vedr. elevernes trivsel med det mål at opnå en bedre elevtrivsel i de gymnasiale uddannelser.

I lov om gymnasiale uddannelser er det fastlagt, at institutionens leder skal udarbejde retningslinjer for trivsel og fastholdelse. Det er dermed fastlagt, at institutionslederen har ansvaret for at sikre et sundt læringsmiljø som led i at sikre elevernes trivsel og fastholdelse i uddannelse.

I bekendtgørelse om de gymnasiale uddannelser fremgår det videre, at institutionen fastlægger retningslinjer for sit arbejde med at sikre et sundt læringsmiljø, hvor eleverne trives. Som led i institutionens selvevaluering skal der gennemføres årlige trivselsmålinger. Institutionen gennemfører trivselsmålingen ved at anvende et spørgeskema, som den får eleverne til at udfylde og besvare. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fastsætter indholdet af skemaet og gør det tilgængeligt på ministeriets hjemmeside senest samtidig med oplysningen om den fastsatte målingsperiode.

Om ekspertgruppens arbejde

Ved udviklingen af trivselsmålingerne for henholdsvis folkeskolen og erhvervsuddannelserne blev der nedsat ekspertgrupper, som skulle komme med bud på spørgerammer for de to målinger. Der er anvendt samme procedure ved udviklingen af trivselsmålingen på de gymnasiale uddannelser.

Ekspertgruppen for trivselsmålingen på de gymnasiale uddannelser har bestået af følgende medlemmer:

- Professor og formand for ekspertgruppen Simon Calmar, Aarhus Universitet, Trygfondens Børneforskningscenter.
- Områdechef for ungdomsuddannelser Camilla Hutters, EVA.
- Forskningschef Mette Deding, Afdelingen for Udsatte Børn, Dagtilbud og Skole, VIVE (tidligere SFI).
- Næstformand for Danske Gymnasier og rektor på Skanderborg Gymnasium Jakob Thulesen Dahl.

Ekspertgruppens kompetencer spænder over viden om og praksiserfaringer fra de gymnasiale uddannelser, viden om måling af og erfaring med opfølgning i forhold til elevens trivsel samt indsigt i kvantitativ metode og indsamling af data via spørgeskemaer.

En række institutioner med gymnasiale uddannelser gennemfører allerede trivselsmålinger som led i kortlægningen af institutionernes undervisningsmiljø og det trivselsfremmende arbejde. Ekspertgruppen skal i naturlig forlængelse af disse målinger kvalificere indholdet af den kommende elevtrivselsmåling.

Trivselsmålingens spørgeramme skal sikre, at institutionerne kan anvende resultaterne i den trivselsfremmende indsats. Målingen skal kunne fungere som et pædagogisk redskab, som giver skolerne mulighed for at identificere de områder, hvor det går godt trivselsmæssigt samt de områder, hvor der er brug for en ekstra indsats. Trivselsmålingen skal endvidere give mulighed for at følge udviklingen i elevernes trivsel på nationalt plan og på den enkelte institution.

Ekspertgruppen har i henhold til kommissoriet (jf. bilag 2) haft til opgave at:

- Udarbejde en afrapportering med anbefalinger til indholdet af en ny national trivselsmåling på gymnasieområdet med forslag til spørgeramme og emner.
- Udvikle en spørgeramme, som giver mulighed for, at skolerne på baggrund af målingen kan iværksætte relevante trivselsfremmende initiativer, sammenligne deres resultater på tværs samt at trivslen kan følges på nationalt niveau.
- Udvikle en spørgeramme, som så vidt muligt giver mulighed for, at elevtrivslen på de gymnasiale uddannelser kan sammenlignes med elevtrivslen i folkeskolen og på erhvervsuddannelserne.
- Sikre at der stilles specifikke spørgsmål om mobning og krænkende adfærd som led i trivselsmålingen.
- Udarbejde anbefalinger til hvilke forhold omkring selve gennemførelsen og opsamling på undersøgelsen, som skolerne og ministeriet skal være opmærksomme på.

Derudover skal målingen belyse eventuelle digitale krænkelse, da der har været et politisk ønske herom.

Ekspertgruppen har afholdt seks møder i perioden januar til august 2017. Ekspertgruppen har arbejdet konsensusorienteret og har, udover egen viden og erfaring, gjort brug af den nyeste viden og forskning inden for måling af elevtrivsel. Herudover har udviklingen af trivselsmålingen været drøftet på tre møder i interessentfølgegruppe til gymnasiereformen, som har fungeret som referencegruppe i forbindelse med udviklingen af trivselsmålingen. Ved møderne har de relevante parter fået præsenteret ekspertgruppens overvejelser med henblik på at få parternes input til ekspertgruppens arbejde.

På interessentgruppemøderne blev der blandt andet udtrykt behov for, at der skal være mulighed for at supplere den obligatoriske del af trivselsmålingen med skolespecifikke spørgsmål om elevtrivsel. Formålet er at give skolerne mulighed for at få belyst betydningen af lokalt iværksatte initiativer, som ikke nødvendigvis kan belyses ved hjælp af den obligatoriske spørgeramme.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har sekretariatsbetjent ekspertgruppen.

Resultatet af ekspertgruppens arbejde er indeholdt i nærværende anbefalingsnotat, der omfatter forslag til spørgerammen for trivselsmålingen samt anbefalinger til gennemførelse af de kommende målinger.

Indledende refleksioner fra ekspertgruppen

Elevernes trivsel skabes i et samspil af faktorer på skolen og uden for skolen. Ekspertgruppen har været meget bevidst om, at trivselsmålingen skal fokusere på elevtrivsel og de faktorer på skolen, som kan påvirke elevernes trivsel. Det skal derfor være en egentlig elevtrivselsmåling og ikke en evaluering, eksempelvis af den enkelte lærer eller faktorer uden for skolen.

Det har været særligt vigtigt for ekspertgruppen, at resultaterne fra elevtrivselsmålingen kan danne udgangspunkt for drøftelser internt på skolerne om elevtrivslen mellem skoleledelse, lærere og elever samt indgå som element ved iværksættelsen af konkrete trivselsfremmende indsatser på den enkelte skole. Det indebærer, at målingen skal give mulighed for at følge udviklingen i elevernes trivsel i den enkelte klasse og på den enkelte institution. Konkret er tanken, at målingen skal fungere som et værktøj til at identificere områder, hvor det går godt trivselsmæssigt, og områder, hvor der kan være behov for en ekstra indsats for at styrke trivslen. Resultaterne fra målingen kan ikke stå alene, men kan danne afsæt for en videre afdækning af elevtrivslen.

Med udgangspunkt i resultaterne anbefaler ekspertgruppen, at skolens ledelse og lærere indgår i dialog med eleverne om resultaterne, herunder fortolkningen heraf, samt hvilke trivselsfremmende indsatser, der bør iværksettes i den enkelte klasse, den enkelte afdeling og på skoleniveau. Derfor er det vigtigt, at skolerne får adgang til elevbesvarelsene på klasseniveau, afdelingsniveau og skoleniveau. Dialogen på baggrund af resultaterne af målingen er særlig vigtig, hvis resultaterne ikke matcher henholdsvis ledelsens, lærernes og elevernes forventninger. Det kan skyldes målefejl, eller at elevtrivslen er anderledes end antaget. I udvælgelsen af indsatsområder og trivselsfremmende initiativer, bør resultaterne af trivselsmålingen under alle omstændigheder suppleres med skoleledelsens, lærernes og elevernes viden om elevtrivslen.

Skolen kan desuden med fordel inddrage øvrige relevante data, som skolen har adgang til, for eksempel frafald- og fraværdata.

Ekspertgruppen er imidlertid opmærksom på, at elevernes trivsel ligeledes kan påvirkes af andre faktorer uden for skoleregiet, såsom den enkelte elevs familieforhold, eventuelle alkoholvaner, depression og stofmisbrug med videre. Hvis skolerne ønsker at belyse sådanne forhold og konsekvenserne heraf, har de mulighed for at supplere den obligatoriske trivselsmåling med yderligere målinger. Det samme gør sig gældende, hvis skolerne har behov for at belyse betydningen af lokalt iværksatte trivselsfremmende

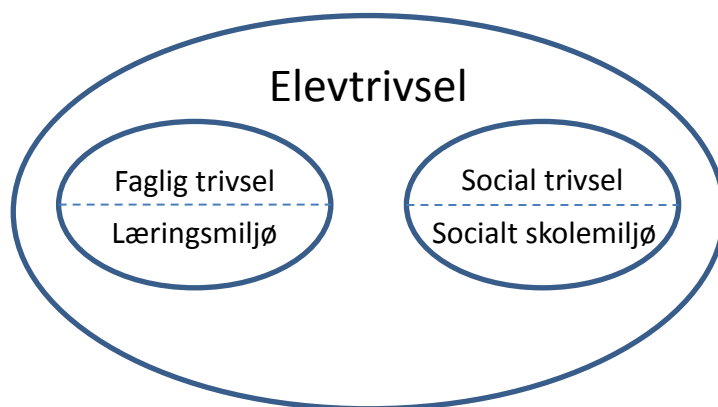
initiativer, som vurderes ikke at kunne belyses på baggrund af den obligatoriske spørgeramme til trivselsmålingen.

Anbefalinger til indholdet af trivselsmålingen

Ekspertgruppen har som led i sit arbejde drøftet trivselsbegrebet og hvilke elementer, som ønskes belyst i målingen. Dette er sket med udgangspunkt dels i kommissoriet for ekspertgruppens arbejde, dels i de trivselsmålinger, som allerede gennemføres på skolerne samt dels i eksperternes viden om elevtrivsel, herunder fra andre trivselsundersøgelser.

Det er ekspertgruppens vurdering, at elevernes trivsel i skolen afhænger af en kombination af deres generelle skoletrivsel samt deres faglige trivsel og sociale trivsel på skolen. Dette er forsøgt eksemplificeret i nedenstående model for elevtrivsel i skolen.

Model for elevtrivsel i skolen

Med henblik på at operationalisere begreberne 'Faglig trivsel' og 'Social trivsel' har ekspertgruppen identificeret en række aspekter i forhold til den enkelte elevs oplevede trivsel samt vedkommendes oplevelse af henholdsvis læringsmiljøet og det sociale miljø på skolen.

'Faglig trivsel' handler blandt andet om elevens oplevelse af egne faglige kompetencer, arbejdspress, engagement samt elevens oplevelse af det faglige fællesskab i klassen, læringsmiljøet og interaktionen med lærerne.

Under 'Social trivsel' måles blandt andet elevens oplevelse af samarbejdet med de øvrige elever, psykisk trivsel, oplevelse af krænkende adfærd, social kontrol, tilknytning til venner, klassen og skolen samt skolens vejledning.

Der vil være et naturligt overlap mellem aspekterne, da den enkelte elevs faglige og sociale trivsel gensidigt påvirker hinanden og derudover påvirkes og påvirker vedkommendes oplevelse af læringsmiljøet og det sociale miljø på skolen. Det indebærer, at et spørgsmål i praksis kan medvirke til at belyse flere aspekter samtidig. Nedenstående figur viser en oversigt over aspekterne. Ud over de aspekter, der fremgår i oversigten, har ekspertgruppen identificeret et aspekt om generel trivsel. Dvs., at der samlet er 16 aspekter.

Oversigt over aspekter i forhold til elevtrivsel

Faglig trivsel	Social trivsel
<i>Elevens oplevede trivsel</i>	
Elevernes oplevelse af: <ul style="list-style-type: none"> • egne faglige kompetencer • tilgang til opgaveløsningen og læringsstrategi • eget engagement (student engagement) • arbejdspress og bekymringer • faglig støtte fra hjemmet (eller anden voksen). • årsager til påtænkt frafald og faktisk fravær 	Elevens: <ul style="list-style-type: none"> • samarbejde med de øvrige elever • psykisk trivsel (føle sig udenfor) • oplevelse af mobning og krænkelser, social kontrol (selvvurderet, elever/lærer/andre, fysisk/digitalt, typer (seksuelt))
<i>Elevens oplevelse af læringsmiljøet</i>	
Elevens oplevelse af: <ul style="list-style-type: none"> • det faglige fællesskab i klassen • medindflydelse på læringsmiljø • den faglige interaktion med lærerne • feedback og rammesætning 	Elevens oplevelse af: <ul style="list-style-type: none"> • tilknytning til venner, klassen og skolen (tryghed) • skolens vejledning i fht. sociale og psykiske problemer

Med udgangspunkt i ekspertgruppens identificerede emner og aspekter af elevtrivsel, har ekspertgruppen identificeret en bruttoliste af spørgsmål/udsagn, som anvendes i andre trivselsundersøgelser nationalt og internationalt, som kunne belyse disse emner og aspekter.

Bruttolisten af spørgsmål/udsagn blev pilotafprøvet i maj 2017. Forud for pilotafprøvningen blev samtlige institutioner med gymnasiale uddannelser inviteret til at deltage. Samlet deltog 48 institutioner og 7.932 elever i pilotafprøvningen.

Som led i pilotafprøvningen blev eleverne præsenteret for forskellige varianter af spørgsmål/udsagn om trivsel udvalgt fra ekspertgruppens bruttoliste. I samme forbindelse svarede eleverne på nogle spørgsmål/udsagn om trivsel fra udvalgte valideringsinstrumenter, som man på forhånd ved fra anden forskning måler de emner og aspekter, som ekspertgruppen ønsker målt i den kommende elevtrivselsmåling på de gymnasiale uddannelser. Samlet blev cirka 450 spørgsmål/udsagn afprøvet i pilotafprøvningen.

I den efterfølgende analyse blev det undersøgt, hvordan elevbesvarelsene på spørgsmålene fra bruttolisten korrelerer med elevbesvarelsene på spørgsmålene fra valideringsinstrumenterne (se bilag 3). På områder, hvor det ikke var muligt at finde valideringsinstrumenter, der i tilstrækkelig grad målte de aspekter af trivsel, som ekspertgruppen ønskede at måle, eller hvor validering med et instrument ikke var meningsfuldt, er udvælgelsen af spørgsmål også baseret på spørgsmålenes face validity. Det drejer sig for eksempel om spørgsmål vedr. støtte og vejledning og overvejelser om at 'droppe ud'.

Interessentfølgegruppen har i eftersommeren 2017 fået præsenteret ekspertgruppens bud på en spørgeramme. Enkelte medlemmer af interessentfølgegruppen udtrykte i den forbindelse ønske om, at trivselsmålingen på de gymnasiale uddannelser giver mulighed for at se på tværs af de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne. Ekspertgruppen er opmærksom på dette behov, og det har været vigtigt for ekspertgruppen, at spørgerammerne giver mulighed for at se på tværs af de to uddannelsesretninger. Derfor er der i et vist omfang medtaget spørgsmål i spørgerammen til de gymnasiale uddannelser fra spørgerammen til elevtrivselsmålingen på erhvervsuddannelserne.

I tilfælde hvor bruttolisten fra pilotafprøvningen indeholdt flere spørgsmål med omtrent samme indhold, har ekspertgruppen prioriteret at medtage spørgsmål fra de eksisterende trivselsmålinger for folkeskolen og erhvervsuddannelserne. Der kan dog være tilfælde, hvor der er behov for at se mere på tværs af eksempelvis ungdomsuddannelserne, end de obligatoriske spørgerammer giver mulighed for. Her kan den enkelte institution vælge at supplere den obligatoriske spørgeramme for henholdsvis de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne med spørgsmål fra spørgerammerne fra enten trivselsmålingen på de gymnasiale uddannelser eller elevtrivselsmålingen på erhvervsuddannelserne.

Ekspertgruppen har på baggrund af pilotafprøvningen haft drøftelser om indholdet af den kommende trivselsmåling. Det har været centralt for ekspertgruppens arbejde, at trivselsmålingen kan anvendes i de trivselsfremmende indsatser på skolerne. Derfor har ekspertgruppen efter pilotafprøvningen justeret i nogle spørgsmålsformuleringer.

Det er efter pilotafprøvningen præciseret, at spørgsmål om eventuelle drillerier, krænkende adfærd og trusler handler om oplevelser i skoleregi og ikke generelt, da det giver skolerne bedre forudsætninger for at reagere.

Derudover har ekspertgruppen efter pilotafprøvningen tilføjet et udsagn, hvor eleven bliver bedt om at vurdere, hvorvidt skolen giver gode muligheder for støtte og vejledning, hvis eleven har det svært. Svar på dette udsagn giver skolen en indikation af, hvorvidt de iværksatte initiativer er tilstrækkelige.

Endelig har ekspertgruppen tilføjet to svarkategorier til det spørgsmål, som skal belyse, om den enkelte elev seriøst har overvejet at droppe ud. Oprindeligt kunne eleverne vælge svarkategorierne 'Jeg har ikke overvejet at droppe ud', 'Faglige årsager', 'Sociale årsager' eller 'Andet'. Ekspertgruppen vurderer, at det vil gavne skolernes trivselsfremmende arbejde, hvis de ligeledes får information om, hvorvidt det skyldes 'Omvalg til anden uddannelse' eller 'Personlige årsager'. Hvis det eksempelvis skyldes personlige årsager, skal skolen iværksætte andre trivselsfremmende initiativer, end hvis det er den faglige trivsel, som har afstedkommet en overvejelse om at droppe ud af skolen. Andre planer i form af omvalg til anden uddannelse skyldes ikke nødvendigvis trivslen i skolen/klassen, men kan derimod skyldes, at eleven ikke føler, at vedkommende har valgt den rigtige uddannelsesretning eller ungdomsuddannelse. Eleven har mulighed for at vælge flere af de valgte svarkategorier.

Resultatet af ekspertgruppens drøftelser fremgår af bilag 1, hvor ekspertgruppens forslag til spørgerammen for trivselsmålingen på de gymnasiale uddannelser er præsenteret.

Anbefalinger til indikatorer for trivsel

Med ønsket om at give skolerne de bedste forudsætninger for det trivselsfremmende arbejde, bad ekspertgruppen Trygfondens Børneforskningscenter om at lave faktoranalyser på baggrund af pilotafprøvningen af spørgerammen for herigennem at undersøge hvilke spørgsmål, der i vid udstrækning måler samme underliggende aspekt og derfor meningsfuldt kan betragtes i en sammenhæng (se bilag 4).

På baggrund af disse analyser anbefaler ekspertgruppen, at der dannes fem indikatorer for trivsel:

1. Faglig, individuel trivsel
2. Social trivsel
3. Stress og bekymring
4. Læringsmiljø
5. Mobning

Baggrunden for anbefalingen er, at en indikator kan give skolerne et mere samlet billede af elevtrivslen på den enkelte skole og kan anvendes i den første del af analysefasen til at identificere den overordnede trivsel. Såfremt skolerne ønsker et mere nuanceret indblik i elevtrivslen, kan skolerne se på elevbesvarelsenerne i de 16 aspekter, som danner udgangspunkt for de fem indikatorer. Endelig kan skolerne også vælge at zoome helt ind og kigge på elevernes besvarelser af enkeltspørgsmålene i trivselsmålingen. Det fremgår af bilag 4 hvilke spørgsmål, der indgår i de 16 aspekter og de fem indikatorer.

De fem indikatorer svarer i vid udstrækning til den opdeling, som ekspertgruppen har identificeret i sit arbejde. Dog er aspekterne vedrørende individuel social trivsel og det sociale miljø samlet i én indikator. Det skyldes, at det er svært statistisk at skelne de to fra hinanden.

For såvel trivselsmålingen i folkeskole og på erhvervsuddannelserne er der dannet én samlet indikator for trivsel. Ekspertgruppen har drøftet muligheden herfor. Ekspertgruppen vil dog ikke anbefale, at de fem indikatorer samles til én samlet indikator for trivsel, da de måler forskellige aspekter. Det er meget vanskeligt meningsfuldt at samle elevtrivsel på en skole eller på landsplan i et enkelt tal – ligesom målingen af trivsel med det samlede spørgeskema som nævnt bør suppleres af lærernes og elevernes øvrige iagttagelser af trivslen på skolen på skolen. Hvis der fra politisk hold alligevel er ønske om en samlet indikator for trivsel, vil ekspertgruppen i stedet anbefale, at spørgsmålet 'Jeg er glad for at gå i skole' anvendes til dette formål, da spørgsmålet kan anvendes til at belyse såvel den enkelte elevs faglige som sociale trivsel.

Overordnede anbefalinger til trivselsmålingen

Værdien af trivselsmålingen afhænger af elevernes besvarelser. For at sikre, at målingen bliver så retvisende som muligt, anbefaler ekspertgruppen, at skolen sikrer, at eleverne kender formålet med målingen, rammerne for målingen, herunder at der afsættes 45 minutter til gennemførelsen af målingen, at besvarelserne behandles fortroligt, samt hvordan eleverne tænkes inddraget i analysen af resultaterne og det videre trivselsfremmende arbejde på den enkelte skole. Det er derfor vigtigt, at ledelse og lærere sørger for at informere om disse forhold forud for gennemførelsen af målingen.

Målingen kan gennemføres på forskellige tidspunkter i løbet af året. Trivselsmålingen i folkeskolen gennemføres årligt i perioden januar-marts, mens elevtrivselsmålingen på erhvervsuddannelserne gennemføres hvert år fra 1. oktober til 1. december.

Ekspertgruppen har drøftet, hvornår trivselsmålingen på de gymnasiale uddannelser mest hensigtsmæssigt kan gennemføres. For ekspertgruppen har det været vigtigt, at skolerne får adgang til resultaterne af målingen på et tidspunkt i løbet af året, som giver tilstrækkelig tid til at analysere resultaterne, etablere dialog mellem ledelse, lærere og elever om resultaterne, udarbejde en handlingsplan for trivsel på skole- og klasseniveau samt iværksætte trivselsfremmende initiativer samme skoleår. Ekspertgruppen er ligeledes optaget af, at nogle institutioner udbyder både erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser. Det vil være u hensigtsmæssigt for disse institutioner, hvis de skulle gennemføre målinger på forskellige tidspunkter i løbet af året. Ved at indsamlingsperioderne overlapper hinanden kan disse institutioner evaluere resultaterne af trivselsmålingerne samtidig og parallelt iværksætte trivselsfremmende initiativer.

Omvendt er ekspertgruppen opmærksom på, at grundforløbet i 1. g. ikke afsluttes før første uge af november, hvorefter etableringen af studieretninger og den endelige klassedannelse i 1. g. finder sted.

På baggrund af disse overvejelser anbefaler ekspertgruppen, at trivselsmålingen gennemføres årligt i perioden november-december. I den forbindelse vil ekspertgruppen gerne opfordre til, at den enkelte

skoleledelse forud for gennemførelsen af trivselsmålingen eller ved indgåelse af en eventuel aftale med en leverandør om den tekniske gennemførelse af trivselsmålingen, er opmærksom på, hvor lang tid der går fra målingen er gennemført, til skolen modtager resultaterne. Jo kortere tid des bedre, da det forbedrer skolens muligheder i det efterfølgende trivselsfremmende arbejde. Ekspertgruppen anbefaler, at skolerne er opmærksomme på hvilke supplerende analyser, de ønsker gennemført på baggrund af trivselsmålingen og sikrer, at en eventuel leverandør leverer disse analyser eller alternativt sikrer, at skolen får adgang til egne data, så skolen kan gennemføre yderligere analyser.

Ekspertgruppen anbefaler endvidere, at skolerne er opmærksomme på et eventuelt behov for, at målingen kan gennemføres af svagtseende og ordblinde.

Yderligere anbefaler ekspertgruppen ligeledes af hensyn til skolerne, at det skal være muligt at kortlægge skolens undervisningsmiljø samtidig med trivselsmålingen. Ekspertgruppen vil derfor gerne opfordre til, at Dansk Center for Undervisningsmiljø identificerer supplerende spørgsmål med henblik på, at kortlægningen af skolens undervisningsmiljø, som led i den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering, kan gennemføres i forbindelse med gennemførelsen af trivselsmålingen.

Ekspertgruppen er bevidst om, at såvel elevernes forståelse af trivselsbegrebet som det anvendte sprog og den konkrete kontekst ikke er statisk. Der er derfor behov for, at det med jævne mellemrum vurderes, hvorvidt der er behov for at justere i enkelte spørgsmålsformuleringer eller i hele spørgerammen. Derudover er der behov for at evaluere skolernes brug af resultaterne fra målingen med henblik på eventuelle justeringer af spørgerammen. Formålet er at sikre, at målingen understøtter den trivselsfremmende indsats på skolerne.

Nedenfor er samlet ekspertgruppens samlede anbefalinger til indholdet af trivselsmålingen, gennemførelsen af målingen, anvendelsen af resultaterne fra trivselsmålingen, herunder anvendelse af supplerende data/undersøgelser samt anbefalinger til evaluering af spørgerammen samt til de systemer, som skolerne gennemfører målingen i.

Samtlige anbefalinger fra ekspertgruppen

Anbefalinger til indholdet i trivselsmålingen

- **Ekspertgruppen anbefaler**, at trivselsmålingen belyser elevernes generelle trivsel i skolen samt 'faglig trivsel' og 'social trivsel', herunder elevernes vurdering af henholdsvis læringsmiljøet og det sociale miljø på skolen.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at der dannes følgende indikatorer for trivsel: 'Faglig, individuel trivsel', 'Social trivsel', 'Stress og bekymring', 'Læringsmiljø' og 'Mobning'.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at spørgsmålet 'Jeg er glad for at gå i skole' anvendes, hvis det ønskes at opføre ét samlet mål for elevernes trivsel.

Anbefalinger om gennemførelsen af målingen

- **Ekspertgruppen anbefaler**, at skolerne forud for gennemførelsen af målingen afsætter tid til at tale med eleverne om trivselsmålingen, herunder formålet med trivselsmålingen, hvordan den gennemføres, og hvordan resultaterne tænkes anvendt.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at målingen gennemføres på 45 minutter, samt at lærerne forud for gennemførelsen rammesætter trivselsmålingen, herunder baggrunden for målingen og den planlagte anvendelse af resultaterne af målingen til den trivselsfremmende indsats.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at målingen gennemføres årligt i perioden november-december.

Anbefalinger om anvendelsen af trivselsmålingen på skolerne

- **Ekspertgruppen anbefaler**, at skoleledelsen og lærerne inddrager eleverne i fortolkningen af resultaterne af trivselsmålingen og ved identificeringen af de indsatser, som henholdsvis skolen og den enkelte klasse bør iværksætte, for at øge elevernes trivsel.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at skolen laver en handlingsplan for arbejdet med den trivselsfremmende indsats på skolen og den enkelte klasse med inddragelse af ledelse, lærere og elever.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at elevbesvarelsesne behandles fortroligt på individniveau. Lærerne bør have adgang til besvarelsesne på klasseniveau, så den enkelte klasse kan iværksætte relevante trivselsfremmende initiativer. Skolen skal desuden have adgang til elevbesvarelsesne på afdelings- og institutionsniveau.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at der udarbejdes inspirationsmateriale, som skolerne kan anvende i den trivselsfremmende indsats på baggrund af trivselsmålingen.

Anbefalinger om anvendelse af supplerende data/undersøgelser

- **Ekspertgruppen anbefaler**, at skolerne anvender supplerende oplysninger, for eksempel data for elevernes fravær og frafald i forbindelse med vurderingen af elevernes trivsel og identificeringen af mulige trivselsfremmende initiativer.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at Dansk Center for Undervisningsmiljø med udgangspunkt i den obligatoriske spørgeramme identificerer supplerende spørgsmål med henblik på, at den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering kan gennemføres i forbindelse med gennemførelsen af trivselsmålingen.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at skolerne er opmærksomme på, hvilke supplerende analyser de ønsker gennemført på baggrund af trivselsmålingen og sikrer, at en eventuel leverandør leverer disse analyser eller alternativt sikrer, at skolen får adgang til egne data, så skolen kan gennemføre yderligere analyser.

Anbefalinger om evaluering af trivselsmålingen og skolernes anvendelse af resultaterne fra målingen

- **Ekspertgruppen anbefaler**, at spørgsmål og -formuleringer evalueres inden for fem år for at

sikre, at spørgsmål og -formuleringer matcher elevernes forståelse af de enkelte spørgsmål og begreberne heri. Ekspertgruppen anbefaler, at spørgsmål og -formuleringer justeres, såfremt der i evalueringen kan identificeres et behov herfor.

- **Ekspertgruppen anbefaler**, at skolernes brug af resultaterne fra trivselsmålingen i deres trivselsfremmende indsats evalueres inden for en femårig periode med henblik på eventuelle justeringer af indholdet i målingen. Formålet er at sikre, at målingen understøtter den trivselsfremmende indsats på skolerne.

Anbefalinger til systemkrav til de systemer, hvori målingen gennemføres

- **Ekspertgruppen anbefaler**, at skolerne i forbindelse med gennemførelsen eller ved indgåelse af aftale med eksterne leverandører om gennemførelsen af målingen er opmærksom på et eventuelt behov for at:
  - at systemet understøtter, at de svagtseende kan gennemføre målingen.
  - at systemet til gennemførelse af trivselsmålingen har en højtlysningsfunktion, så ordblinde også kan gennemføre målingen.
- **Ekspertgruppen anbefaler**, at skolerne får adgang til resultaterne af målingen kort tid efter gennemførelse af målingen, så skoleledelsen og lærerne i samarbejde med eleverne kan identificere, hvor det går godt trivselsmæssigt, og hvor der er behov for at iværksætte en ekstra indsats for at øge elevernes trivsel.

Bilag:

- Bilag 1: Anbefalet spørgeramme for trivselsmåling på de gymnasiale uddannelser
- Bilag 2: Kommissorium for ekspertgruppen
- Bilag 3: Rapport om pilotafprøvning fra Trygfondens Børneforskningscenter
- Bilag 4: Afrapportering af faktoranalyse